

– развитие и стимулирование творческой активности работников, их заинтересованности в повышении качества продукции и др.

Качество товаров и услуг определяют технический уровень и разнообразие при соблюдении стандартов и унификации товаров и услуг, уровень изготовления и уровень безопасности, экономический эффект от использования, включая экологию [2, с. 13]. Сегодня в мире используются различные системы управления качеством. Но для успешной деятельности они должны обеспечивать возможность реализации восьми ключевых принципов системного управления качеством, освоенных передовыми международными компаниями. Требования к качеству охватывают стадии закупок, найма персонала, производства, хранения и доставки, и на каждой из них есть свои методы и инструменты достижения качества. Успешная работа организации и создание благоприятных условий производства или оказание услуг тесным образом взаимосвязаны с процессами управления материальным обеспечением. Чем точнее рассчитывается потребность в материалах, тем меньше должна быть величина страховых запасов и возможное отклонение от плана. В настоящее время мерой качества товара служит степень удовлетворенности потребителя, определяемая соотношением стоимости и ценности изделия.

Таким образом, управление качеством продукции и услуг играет огромную роль в современных системах управления предприятиями.

Список использованных источников

1. Басовский Л. Е., Протасьев В. Б. Управление качеством: учеб. Москва: ИНФРА-М, 2001. 212 с.
2. Квитко А. В. Управление качеством: учеб. пособ. / Моск. гос. ун-тет экономики, статистики и информатики. Москва, 2005. – 183 с.

*Зоріна Олена Анатолівна,
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

АНАЛІЗ РИЗИКІВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Інвестиційна діяльність пов'язана з виникненням ризику, оскільки завжди є ймовірність відхилення ходу подій від очікуваного сценарію. Ускладнення форм господарювання, видів діяльності, зовнішніх та внутрішніх умов функціонування, постійна зміна параметрів зовнішнього середовища робить ризик невід'ємним атрибутом інвестиційної діяльності. Наслідки ризиків для суб'єкта господарювання мають широкий діапазон: від недоотримання прибутку до неможливості подальшого існування підприємства. Процес

економічного аналізу ризиків інвестиційної діяльності визначений як послідовність дій, представлена на рис. 1.

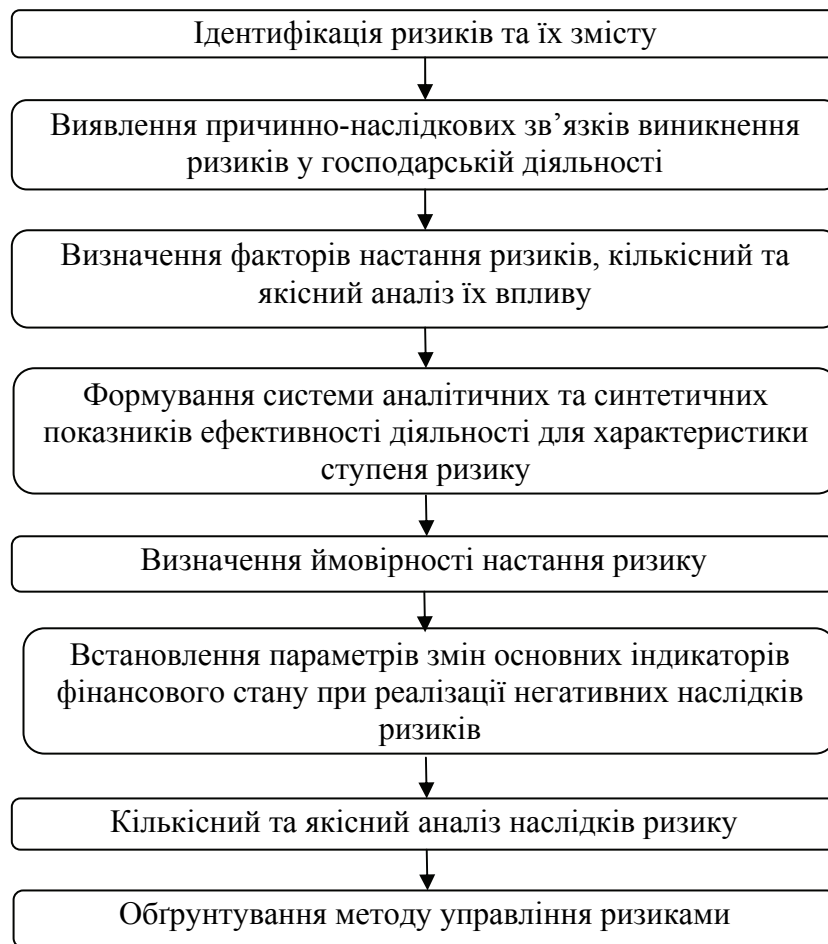

Рис. 1. Послідовність дій у процесі економічного аналізу ризиків інвестиційної діяльності

Для багатьох вітчизняних підприємств типовими є питання неефективного управління ризиками інвестиційної діяльності (насамперед пізня їх ідентифікація та нейтралізація), оперативного виявлення і використання додаткових можливостей поліпшення діяльності, наслідком чого може бути зменшення потенціалу розвитку та фінансова криза. З метою своєчасної ідентифікації чинників, які сигналізують про проблеми того чи іншого напрямів розвитку окремих показників, внутрішніх і зовнішніх параметрів діяльності підприємства, необхідність упровадження превентивних заходів передбачає використання методик економічного аналізу, які мають таке перспективне спрямування: тактичний та стратегічний.

В умовах динамічного розвитку бізнесу керівництву для ухвалення рішень необхідні дані про зовнішнє і внутрішнє середовище, що постійно оновлюється, результати їх аналізу та інтерпретації. Бухгалтерський облік, який виступає інформаційною базою для аналізу, дозволяє оперативно враховувати шанси і ризики, що виникають у підприємства, та завчасно визначати їх можливий вплив на прибуток. Здатність підприємства до своєчасного реагування на

ринкові зміни залежить від часового інтервалу між виникненням нового шансу або ризику та конкретною дією керівництва, а також від витрат часу на зміну планів і впровадження альтернативних рішень. Отримані теоретичні результати дозволяють узагальнити власне бачення місця економічного аналізу у системі управління підприємством (рис. 2).

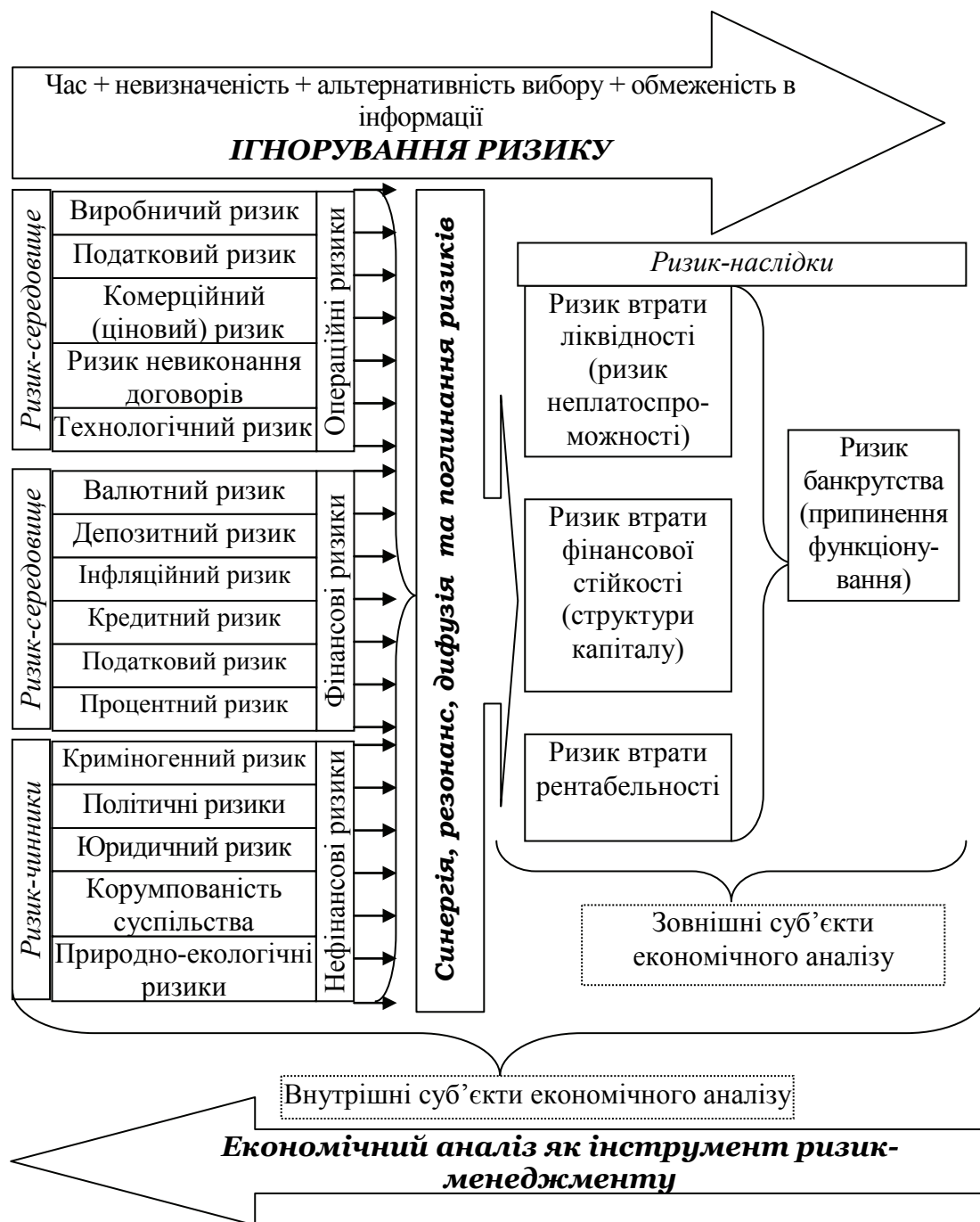

Рис. 2. Концептуальна схема місця економічного аналізу ризиків інвестиційної діяльності у системі ризик-менеджменту

Суб'єкти господарювання, здійснюючи свою інвестиційну діяльність, яка є джерелом ризику, постійно перебувають у зоні дії численних часткових ризиків, які самі по собі не можуть бути причиною глобальних негативних наслідків. Однак ризики не виникають відокремлено, ізольовано, вони

взаємодіють між собою, доповнюючи один одного (резонуючи) або поглинаючи. Ігнорування процесу управління ризиками, невід'ємною складовою якого є економічний аналіз, під впливом таких факторів, як час і вибір в умовах невизначеності та обмеженості інформації, призводить до укрупнення ризиків, що передбачає, як песимістичний прогноз, виникнення ризику банкрутства.

Запропонована концептуальна схема місця економічного аналізу ризиків інвестиційної діяльності у системі управління підприємством (і, зокрема, ризик-менеджменті) дозволила сформулювати ієрархію завдань економічного аналізу ризиків (рис. 3). В основу визначення ієрархії завдань економічного аналізу ризиків як складової ризик-менеджменту покладено теорію ієрархії потреб за А. Маслоу, яка передбачає, що людина постійно відчуває потреби, які можна об'єднати у групи. Причому спочатку задовольняються потреби нижчого рівня, і тільки потім людина переходить до задоволення потреб вищого, не обов'язково наступного рівня. Потреби найвищого порядку потребують найбільше сил для їх задоволення.

Використовуючи теорію ієрархії потреб (піраміда А. Маслоу), нами сформовано ієрархічну модель завдань економічного аналізу інвестиційної діяльності, яка передбачає, що у міру виконання базових завдань (найнижчий рівень піраміди) підвищується актуальність завдань більш високого рівня – тільки тоді, коли аналітиком (менеджером, економістом) буде отримана впевненість у відсутності ризику банкрутства, будуть вирішуватись завдання з мінімізації витрат та максимізації фінансових результатів. Чітке розмежування завдань, відображене на ілюстрації, є умовним, усі завдання перебувають у нерозривній послідовності та не мають фіксованих положень.

Рис. 3. Ієрархічна модель завдань економічного аналізу ризиків інвестиційної діяльності

Вершиною піраміди є задоволення інформаційних запитів різних груп заінтересованих осіб щодо ступеня ризику, яке можливе лише при виконанні всіх розташованих нижче завдань, тобто після задоволення потреб управління в аналітичній інформації щодо негативних наслідків ризиків, можливості їх уникнення та отримання позитивного фінансового результату. Запропонована ієрархія завдань економічного аналізу ризиків інвестиційної діяльності підприємства актуальна як для внутрішніх, так і для зовнішніх груп заінтересованих осіб.

Отримані теоретичні результати щодо трактування ризику з аналітичної позиції, ідентифікація ризиків інвестиційної діяльності як об'єктів економічного аналізу, обґрунтування комплексу ризиків, аналіз яких є предметом зацікавленості зовнішніх заінтересованих осіб та завдань аналізу ризиків можуть знайти практичну реалізацію за умови розробки відповідного інформаційного та організаційного забезпечення, що дозволить використовувати економічний аналіз як дієвий інструмент уникнення та мінімізації негативних наслідків ризиків інвестиційної діяльності.

*Корінько Микола Данилович,
доктор економічних наук,
професор,
завідувач кафедри аудиту та підприємництва,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ У ПРОЦЕСІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проголошення незалежності України зумовило потребу визначення прав і свобод її громадян. Серед положень Конституції України міститься закріплення права на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом [1, ст. 42]. За своїм економічним змістом, з урахуванням її специфіки, підприємницька діяльність є складовою частиною поняття «господарська діяльність», яка за нормою статті 3 Господарського кодексу України, визначається як «...діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність» [2, ст. 3.].

Поняття «господарська діяльність» відносять до економічної категорії. Саме тому врегулювання її складової, «підприємницької діяльності», обумовлюється не лише дією правових методів, а і використанням економічних важелів, виходячи з ознак підприємництва. Зокрема, серед ознак підприємництва зазначимо «легальність», яка регламентується встановленням чітких норм у процесі здійснення підприємницької діяльності, у тому числі щодо взятих на себе зобов'язань з урахуванням ризиків її здійснення. Щодо чинного визначення, яке міститься у статті 42 Господарського кодексу України, а саме: підприємництво – це «...на власний ризик господарська діяльність, що